HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מכדי שערי ניקנור. שמא עולין כל מחוסרי כפרה לבדקסין במסכת סוטה בפרק קמא (דף ו.), מעלין אותה לשערי מזרח לשער ניקנור שמא משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעים וה"מ לשאר מחוסרי כפרה כגון זבין וזבות כדמפרש התם בגמ' (ח.):

[הילכך] הוו קיימי בשערי לוייה. ולילו בתחנה לוייה לפני מת עלמו היה יכול ליכנס ומאי טעמא לא מהני ליה ולמאי אינו יכול ליכנס עד דעביד הערב שמש אלא מדהכא לאו דווקא הוא נמי לאו דווקא לגבי זב ומפילו לא הערייב שמאו כיון דבעבד יכול ליכנס לשם: ס"ג **נעולם עבוד יום אל זב כזב דמי ואפ"ה כיון דמחוסר כפרה לא עייל ואי בתחנה לוייה קאי אמאי קא קרי ליה אהל מועד למימרא מה התם מחוסר כפרה לא עייל אף למחנה לוייה נמי מחוסר כפרה לא עייל והתם מנלן** דתניא [2] **טמא** יהיה [3] לרבות טבול יום עוד טומאתו בו [4] לרבות מחוסר כפרה: **מתני'** תגלחת הטהרה [5] כיצד היה מביא ג' בהמות חטאת עולה ושלמים ושוחט את השלמים ומגלח עליהם דברי רבי יהודה רבי אלעזר אומר לא היה מגלח אלא על החטאת [1]שהחטאת קודמת בכל מקום [2]ואם גלח על [6] אחת משלשתן יצא [7]רשב"ג אומר [8]הביא ג' בהמות ולא פירש הראויה לחטאת תקרב חטאת לעולה תקרב עולה לשלמים תקרב שלמים: **גמ'** ת"ר [3]וגלח הנזיר פתח אהל מועד וגו' בשלמים הכתוב מדבר שנאמר [4]ושחטו פתח אהל מועד אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש [5]אמרת אם כן דרך בזיון הוא [א] רבי יאשיה אומר אינו צריך הרי אמרה תורה [5]לא תעלה במעלות על מזבחי ק"ו לדרך בזיון [6][נ"א במדרש נשא (ד' רמ"ב) וגלח הנזיר רבי יאשיה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו וכו' אם כך אמרה תורה לא תעלה וכו' ק"ו לדבר שלא יגלח פתח אהל מועד אלא בשלמים הכתוב מדבר] ר' יצחק אומר הרי הוא אומר [6]ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש וגו' מי שאינו מחוסר אלא לקיחה הבאה ונתינה [ב] איבא דאמרי רבי יצחק אומר בשלמים הכתוב מדבר אתה אומר בשלמים הכתוב מדבר או אינו אלא פתח אהל מועד ממש תלמוד לומר ולקח את שער ראש נזרו מקום שהיה מבשל שם היה מגלח אבא חנן אומר משום רבי אליעזר וגלח הנזיר פתח אהל מועד 'כל זמן שאין פתח אהל מועד פתוח אינו מגלח ר"ש שזורי אומר וגלח הנזיר פתח אהל מועד ולא נזירה שמא

שער ניקנור. שהיו עוזרת נשים ועד שם מתנה לוייה כדתמר בפסחים בפרק כילד צולין (דף פה:) שער ניקנור לא נתקדש [בקדושת] מתנה שכינה ויש לו דין מתנה לוייה ועל כרחך הא [דכתיב ונתן] לפני ה' [2] שער ניקנור הוא [דתין לומר] לפני ה' בעזרה ממש שהרי מחוסר כפרה הוא [ומתניתן] בסמוך עוד נומתתו בו לרבות מחוסרי כפרות שמייב כרת אם נכנס למחנה שכינה:

מכדי שער ניקנור בו'. וכי היכי דהתם לא תוכל לקדקד מכלל דעד יום [השמיני] לסור ליכנס להא ליתא כדמפרש ואזיל אלא הא ודאי כי נקיט קרא ואיכא השמיני יצית להודיע לנו זמן שבאת קרבנות ולא בא לאוסרו ליכנס עד שיעבור שמאו הס"ד: דתני"א ז] שלמים: ז] בפתח היכל כו' רשם מזו ומזו וגו': ח] שהשמא מיכה מגלחת במדינה ולא בעזרה:

ג) פסחים סז. סוטה כ: [סופסחת דלעיל פ"ג], ב) מכות ח:, ג) לעיל כח: [ועיי כג. נדרים ד: ובפיה נה.], ד) נמצות ה., ה) לעיל כו., ו) בלפוי ישן משנה ת"ע ליתא עד ר' יפתן, ז) [מכבכת כ"ש], ח) ע' תוי"ט.

(ג) במשנה על אחד מהשמעו: (ב) רש"י ד"ה ה"ג לעולם וכו' והכי גמי דתמרת דהתם נמי כתיב בל פתח אהל וכו' משמעי קרא אמאי קרי: (ג) ד"ה לו ליגו וכו' מועד ממש בפתח האהל:

[א] גמ' ס"ל דרך בזיון הוא והכי אמרה תורה כו' ק"ו לדרך בזיון דבני כ' יאשיה ר' יפתן קומר כל"ל ובניגוסיהם ג"ש: [ב] שם (ליכא למאמי כו' עד היה מגלח) תפ"מ (דהיינו נמי לשפעת בתרא. ובספרי ליתא בתרא. ומציגו בס"מ בש"ס תרי לישני שלין ס"מ בירושה מלא פלוגתא. לך מרס"ו ותוס' ונלה ד"ג ס"ב מלמא פי' כלום עד זה):

א] תוד"ה מכדי וכו' פתח אהל מועד ר"ל כל"ל עי' ס"מ: ב] בא"ד וי"ל דלמה לא לשנריך לומת. תיבת לומת נמחק וב"ב למעט: ג] ד"ה ה"ג וכו' ליון דמחוסר כפרה כו' אבל אפי' דס"ל נמחר. מן תיבת אבל עד נמחר נמחק וב"ב אפי' אי נמחר דס"ל. ד] בא"ד לא כזב דמי וכו' במתנה לויה. [ה] ד"ה ואי וכו' שלמים ומתנה לויה: [ו] ד"ה שכינה. כלן הס"ד ואח"כ מס"ד הכי מחל. ועיי בס"מ שהגריב בהגה"ס ופי' דבני תום' אלה המתחילים:

1. דיבור זה שייך לעמוד הקודם אחר ד"ה אחר אחרי ועיי בפי' הרמ"ם ז"ל. 2. ל"ל ועל כרחך הלי לפני ה'. 3. ל"ל והכי לגיטל. 4. ל"ל ול"ל. 5. ל"ל לו. 6. תיבת אבל עד תיבת נמחר נמחק. 7. ל"ל דהא במתנה. 8. ל"ל הוא לחנה. 9. ל"ל עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כיפורים שלסור כו'. 10. ל"ל ומסר תיבת ומאי נמחק. 11. ל"ל מאי דנרים, ממה שהיו כו'. 12. ל"ל ומתה. 13. ל"ל פילגא. 14. תיבת חוא נמחק. 15. ל"ל ואחאי.

במחנה לויה. כל הר הבית חון לחומת העזרה (פסחים סז.). **להל עזרת נשים** וגם שער ניקנור לא נתקדש בקדושת עזרה וכי נבאר כל הבית כולו (סוטה כ:). **עמו במחיצתו.** ומשם לוי היו (פסחים סז.). וכמדבר נמי היו ג' מחנות, לפניס מן הקלעים מחנה שכינה, ולויים יתנו סביב למשכן העדות (במדבר ג) זה מחנה לויה, והדגליס ג' פרקמות זה מחנה ישראל, ומשם היה לוי וקמאר עמו (סוטה כ:). **לרבות טבול יום.** שלם נכנס למקדש עוגם כרת (מכות ח:). **לרבות מחוסר כפרה.** מחוסן טומאות מלילות קרבן וטבול ושעירי שמאו ולא הביא קרבן עולת ושלמים הן הטעונות קרבן, וזה ומזה ויולדת והמצורע (מכות ח:). **ואם גלח על אחת משלשתן יצא.** מטמא מו עולה מו שלמים, דג' קרבנות כמוהן בו ואמרינן בספרי דבי רב ואמר יפתח המזיר יין, אמר מעשה ישראל (ערכין כא. וכעי"ז נדרים ד: חובחים נה.).

צד א ב מיי' פ"ו מהל' ביא הבמיה הלכה טו ופ"ג מהל' ביא מקדש הל' ד סמג לאוין ד:
צה ג ד מיי' פ"ג מהל' ביא מקדש הל' ז ופ"ו מהל' ביא הבמיה הל' יח:
צו ה מיי' פ"ח מהל' מיכות הל' ג סמג עשין קכו:
צז ו מיי' שם הל' ג וע"ש בכ"מ ומיי' פ"ט מהל' תמידין ומוספין הל' ו:
צח ז מיי' פ"ח מהל' מיכות הל' ג סמג עשין קכו:
צט ח מיי' שם הל' ו סמג שם:
ק ט י מיי' שם הלכה ג:

1. וְהִקְרִיב מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הַשְׁבֵּעַ הִשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִיתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם: שמות יג יט
2. כָּל הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם אֲשֶׁר יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת מִשְׁכַּן יְיָ טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מֵי נִדָּה לֹא זֹרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ: במדבר יט יג
3. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח
4. וְטָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ קָרְבָּנוֹ וְשָׁחַט פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: ויקרא ג ב
5. וְלֹא תַעֲלֶה בְמַעֲלֹת עַל מִזְבְּחִי אֲשֶׁר לֹא תִגָּלֶה עֶרְוָתְךָ עָלָיו: שמות כ כג
6. וְגִלַּח הַנָּזִיר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד אֶת רֹאשׁ נִזְרוֹ וְלָקַח אֶת שְׂעַר רֹאשׁ נִזְרוֹ וְנָתַן עַל הָאֵשׁ אֲשֶׁר תַּחַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים: במדבר ו יח

מועד הכי נמי: אימתי הוא מביא. כשסבל או העריב שמשו: מכדי שער ניקנור וכו' והתם ודאי א"א כלל לדקדק דעד יום הח' אסור לכנס אלא הא דכתיב וביום הח' יביא לא לאוסרו לכנס קודם אלא להודיע זמן הבאת קרבנות, ואפי' גבי זב מנ"ל לתנא דאסור לכנוס: אלא אמר אביי טבול [יום] דזב לאו כזב דמי וטבול יום דזב בעל ב' ראיות כיון דלאו אחר מחוסר כפרה הוא לאחר שטבל מותר לכנוס למחנה לויה ובברייתא לאו מייתורא דקרא דייק דאורחיה דקרא למכתב הכי ובא לפני ה': ואפ"ה. דטבול יום דזב בעל ב' ראיות מותר לכנוס האי טבול יום דבעל ג' ראיות אסור לכנוס: האי במחנה לויה קאי ואמאי קרי ליה פתח אהל מועד כלו' האי דפשיטא ליה לתנא דאסור לכנוס לשער ניקנור עד שיטביל ויעריב שמשו מקרא קא דייק. דמחוסר כפרה למחנה לויה קאי בשער ניקנור דמחוסר כפורים אסור לכנוס למחנה שכינה: ואמאי קרי ליה אהל מועד למימרא מה אהל מועד מחוסר כפרה לא עייל אע"ג דהעריב שמשו אף התם נמי פי' בשער ניקנור פי' האי מחוסר כפורים כיון דלא העריב שמשו דאיכא תרתי מחוסר כפרה וטבול יום לא עייל דתניא טמא יהיה בפ' זאת חוקת בפ' פרה כתיב לרבות טבול יום שאסור לכנוס למחנה שכינה עוד טומאתו בו לרבות מחוסר

כפרה כגון זב ומצורע ויולדת שטומא, יוצאה מגופו: ושוחט השלמים ומגלח עליהם כדמפ' בגמ' משום דכתיב ושחטו פתח אהל מועד וכיון דמגלח על השלמים דין הוא שיקדמו ואע"ג דסדורא דקרא חטאת עולה ושלמים: שחטאת קודמת בכל מקום לעולה ושלמים כדתנן בזבחים פרק כל התדיר ודין הוא שיגלח על הראשון: ולא פירש אע"ג דכל הקרבנות צריך שיקרא להם הבעלים שם הכא לא צריך אלא אחד שאמר אלו לנזירותי הרי כאילו קרא שם לכל א' וא' דכשהוא אינה ראויה אלא לחטאת וכבש לעולה ואיל לשלמים: ומשלח תחת הדוד של זבח השלמים: היה מגלח במדינה אע"ג דכתיב ורגלח פתח אהל מועד לאו דוקא כדמפ' בגמ'. לא היה משלח תחת הדוד כדדריש בגמ' משום דכתיב ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש מי שאינו מחוסר אלא לקיחה ונתינה יצא זה שמחוסר לקיחה והבאה מחוץ לירושלים ונתינה תחת הדוד אבל בתגלחת הטומאה לא היה משלח תחת הדוד אלא כתיב נתינה שער תחת הדוד אלא [בנזיר טהור]: הכל משלחים טהור במקדש ובמדינה וטמא במקדש חוץ מן הטמא שבמדינה כדמפ' בגמ' מפני ששערו נקבר כדאי' בשלהי תמורה: בשלמים הכתוב מדבר כלומר וגלח הנזיר על זבח שנאמר בו פתח אהל מועד ואליבא דר' יהודה דתניא': ר' יאשיה אומר אינו צריך. כלומר אינו צריך לאוסרו מסברא אלא מק"ו יש לדורש שאין להזה מנהג בזיון שהרי אומר לא תעלה במעלות אפי' בשעת עבודה והזהירה תורה שלא תגלה ערוותו לעצים ולאבנים כ"ש שלא יגלה פתח אהל מועד ובספרי אין כתוב בו ר' יאשיה או' אלא כולה מדברי ת"ק והכי איתא התם אי אינו אלא פני אהל מועד אמרת דרך בזיון הוא אי אינו אלא פתח אהל מועד ממש כלומר שאין להוציא הפסוק ממשמעותו בשביל שברא ת"ל ולא תעלה במעלות: ולא אי שמחוסר לקיחה הבאה ונתינה וזה מחוסר הבאה מפני אהל מועד עד מקום שהוא מבשל השלמים בלשכת הנזירים תמיה לי ומנלן שאינו מבשלו פני אהל מועד וכי תימא משום בזיון א"כ אפי' תגלחת נמי: וגלח הנזיר פתח אהל מועד בזמן שהוא פתוח ק"כ פני אהל מועד לאו דווקא שהוא מנהג בזיון. וע"ל דס"ל דמגלח על החטאת הלכך לא אצטריך פני אהל מועד אלא לבזמן שהוא פתוח: וגלח הנזיר ולא נזירה סבירא ליה דלפני אהל מועד היה מגלח דאי לא דוקא פני אהל מועד (יתלה) [יכולה] לגלח במקום צנוע ופליג